

İBRAHİM İLYASLI

**Yuxuma söyкənmiş
adam**
(şeirlər)

**Bakı
AVRASİYA PRESS
2011**

Redaktor: Ehtiram İlham
Rəssam: Nəvai Məmmədov

İbrahim İlyaslı.

Yuxuma söykənmiş adam.

**Bakı, «AVRASIYA PRESS» nəşriyyatı, 2011,
64 səhifə.**

«Yuxuma söykənmiş adam» İbrahim İlyaslının «Hamı bir körpüdən keçir» (1998), «Mən bir söz bilirəm...» (2004) adlı şeir kitablarından sonra nəşr olunan üçüncü kitabıdır. Müəllif kitaba son zamanlarda qələmə aldığı yeni şeirlərini daxil edib.

ISBN 978-9952-442-35-9

© *Hacıyev İ.M,*
2011

AĞ KAĞIZ – QARA QƏLƏM

*Qələm, dəftər – dörd divar,
Sevinc, qəm, giley-güzar.
Şeir qoşmağa nə var,-
Şair olmaq zülmümüşt!*

Əziz oxucu!

Əvvəlki iki kitabımda olduğu kimi yenə də ön səhifə mənim Sənə yeganə erk yerimdi. Şeyrlə deyə bilmədiyim bir para mətləbləri Səninlə bölüşmək fürsətidir. Fərsət yoxsullarından zəndeyi-zəhləm getsə də tamahımı saxlaya bilməyib Sənə səslənmək sevdasına düşdüm. Soruşa bilərsən ki, axı səni buna vadar eləyən nədir? Hə, onda dastanlarımızda deyildiyi kimi “Aldı görək nə dedi, tərəfindən ərz eləyək, sizə can sağlığı!”

Əvvəla bu ki, həyatda mənim zəhrimi yaran iki şey varsa bunun biri Qələmdi, biri də ağ Kağız. Nədən ki, bu qələmlə o kağıza həm dünyanın ən mötəşəm və gözəl əsəri yazıla bilər, həm də tamam gərəksiz bir cızma-qara edilə bilər. İndi görürsənmi, qələm-kağızın da taleyi olur?!

Nə xoş o kağızın halına ki, ona Şeyx Nizami, Qazi Bühranəddin, Xaqani kimi qüdrətli söz sahibləri yazıblar. Nə xoş o qələmin halına ki, onu dəstində Mövlana Cəlaləddin Rumi, Məhəmməd Füzuli, İmadəddin Nəsimi tutub.

Uca Tanrının sonsuz mərhəmət və səxavət sahibi olmağından dolayıdır ki, həmən kağızı və qələmi yenə də insan oğlundan əsirgəmir. Amma onu da unutmaq

olmaz ki, hər qələmin mürəkkəbində, hər kağızın küncündə bir iblis bardaş qurub və öz mübarək olmayan işini görməkdədir. Odur ki, qələm adamının birinci işi(cəfası) nə qədər çətin olsa da qələminin mürəkkəbindən, kağızının küncündən o iblis deyilən zəti uzaqlaşdırmaqdi...

Haqq nəğmələrini ötənlər yaxşı bilirlər ki, şeirin səfası bundan sonra başlayır. Misralar halal könüllərdən axan halal duyğularla süslənir, cəsarətli ürəyin təmiz qanı ilə bəslənir. Sonra zərrə-zərrə ağ kağıza qonur, aydan arı gözlərlə oxunur, sudan duru könüllərə pərvazlanır, haram tikə dəyməyən ağızlarda səslənir.

Və biz bunu indilərdə poeziya adlandırırıq. Sən özün heç bu sözün siqlətinin, yar-yarışıqının fərqi nə varmısanmı? Onun müşk-ənbər qoxan ətrinin rəyihəsindən məsti-xumar olmusanmı?

Əlbəttə olmusan! Yunus Əmrəni, Qurbanini, Tufarqanlı Abbasi, Xəstə Qasımı, Dadaloğlunu, Vaqifi, Vidadini, Qaracaoğlanı, Aşıq Ələsgəri, Hüseyn Cavid, Sabiri, Hadini, Səməd Vurğun, Şəhriyarı, Əli Kərimi... oxuyanlar bu sirdən-sehirdən, o mübarək rəyihədən agahdırlar.

Oxucu dost!

Mən bütün bu deyilənlərin mübarək yükünü çiynlərimdə hiss edərək, üçüncü dəfə Sənin görüşünə gəlməyə cəsarət etdim. Poeziya adına bu kitabda nəşə tapsan Sənindi. Yox, tapa bilməsən xəcaləti təbii ki,

Yuxuma söykənmiş adam

mənim boynumdadı. İxtiyar sahibisən: Vaxtını
aldığıma görə bağışlaya da bilərsən, bağışlamaya da!

İbrahim İLYASLI

SALAM-ƏLEYKÜM

Ustad Molla Cumaya

Salam sahibi haqqdı,
Haqqa Salam-Əleyküm!
Ədlü-Adil əyləşən
Taxta Salam-Əleyküm!
Küllü-aləm bir ola,
Bir anı əylədəmməz,
Vaxt bir Allah görküdü,
Vaxta Salam-Əleyküm!

Ötəridi hər nə var –
Dərddi, məzədi, meydi,
Onu bir bilən bilir-
Nə yamandı, nə yeydi.
Göz görür, ağıl kəsir,
Baxt-yığval ayrı şeydi,
Həm olan, həm olmayan
Baxta Salam-Əleyküm!

Yaz, İbrahim İlyaslı,
Söylə sözün ilkini,
Nə zamandı sinəndə
Bir həqiqət silkini.
Ustad, bir əməl yıxır
Könüllərin mülkünü –
Saxta Əleyküm-Salam,
Saxta Salam-Əleyküm!

İNDİ

Çəkdim qəmini də, nəşəsini də,
Tükətdim, dünyada bekaram indi.
Nə qəlbim ağrıyır, nə könlüm gülür,
Heç nəynən uyuşmur heç haram indi.

Yamanı, yaxşısı qalsın özünə,
Hərə qandığını təpsin gözüne.
Bir də inanmaram adam sözünə,-
Öz ali-Ağama nökrəm indi.

Dərviş olamadım, dərvişmisalam,
Ayıbıma koram, ağılıma lalam.
Hörülüb hasarım, qurulub qalam,-
Adım İbrahimə şikaram indi.

NƏ BİLMİŞDİN...

Nə baxarsan ağ varağa umudla -
Görmürsənmi, ilham səndən qaçaqdı?
Əlin saza, könlün sözə yatmırsa
Şair qardaş, demək, ruhun naçaqdı.

Demək, qəlbin qələminlə düz deyil,
Deyəcəyin sağəməlli söz deyil...
Görmürsənmi, göylər «hələ döz»- deyir,
Qanmırsanmı, qara damın alçaqdı?!

Niyyətini qat gözüyün yaşına,
Sürt üzünü torpağına, daşına.
Bir də dolan, beş də hərlən başına,
Nə bilmişdin... Şeir - Pirdi, Ocaqdı!!!

BİLİRƏM

Bilən dostlar bilir, mən də
Bir para şeylər bilirəm.
Nə tufan eləyir sazlar,
Nə oxur neylər, bilirəm.

Daşlara dirənir yolum,
Tətikdədi sağım, solum.
Sormayın, fədanız olum,-
Daş dizə neylər, bilirəm.

Ömürdən çəkdiyim ahdı,
Nəfim nəfsimə padşahdı.
Bilib dinməmək günahdı,
Bilirəm, bəylər, bilirəm!

MƏHƏMMƏD HADİYƏ

*Dağa dersən eşidir, sonra verir əks-səda,
Daşa dönmüşlərə əks eyləmədi fəryadım.*
Hadi

Ulu ustad, yaşayırıq əl-həzar,
Yazı, yayı – qış ölkənin içində.
Girlənirik içimizdə dərd-azar,
Gözümüzdə yaş ölkənin içində.

«Gördüm» deyən gözə millər çəkilir,
Yükümüzü görüb, fillər çəkilir!
Düz şişlərə düz tifillər çəkilir
Əyriləri baş ölkənin içində.

İznimiz var – xam xəyala dalmağa,
Nə gedənlik, nə ümid var qalmağa.
Daş gəzirik başımıza salmağa
Başdan-başa daş ölkənin içində.

ƏSİRLİKDƏN MƏKTUB

Məmləkətim,- deməm sənə,
Məni unudan məmləkət.
Mən də sənin balanıydım,
Mənə bax, utan, məmləkət!...

Yağmalanıb yerin, göyün,-
Göz dağıdı hər gördüyün.
Üstü xəcalət örtüyü,
Altı qızıl-qan məmləkət.

Harın nəfsinə kündəsən,-
Səfalətə sürgündəsən.
Sən məndən betər gündəsən,
Can, məmləkət... Can, məmləkət!

MƏN BİR DƏLİ RƏSSAMAM

Oturub ömrün içində
Çiçək şəkli çəkirəm.
Yalan rəngləri götürüb,
Gerçək şəkli çəkirəm.

Çəkirəm ciyərlerimə
Faniliyin ətrini.
Məndən əziz tutan varmı,
Bu faninin xətrini?!

Kimsə bilməz nə çəkdirir,
Mənə mən çəkdiklərim.
Ölümlərə cücəririlər
Olmağa əkdiklərim.

Dəryalar mənə çəkilir,
Tufanlar məndən qopur.
Başıma odlar ələnilir,
Ruhuma sular hopur.

Şəkillənir qələmimdə
Doğulmamış bir adam.
Mən şair deyiləm, yavrum,
Mən bir dəli rəssamam.

YUXUMA SÖYKƏNMİŞ ADAM

Sevgiyə layiq dostun yox,
Nifrətə layiq düşmənin.
Nə layiqsiz adamsan sən –
Bə sənin nəyin var, nəyin?!

Nə dərdindən ölənini var,
Nə öldürmək istəyənin.
Zalım adam, aciz adam,
Bə sənin nəyin var, nəyin?!

Matdım-matdım nə baxarsan,
Bu Yer sənini, bu Göy sənini.
Səninkilər sənini deyil,
Bə sənini nəyin var, nəyin?!

Nə haqqını tanıyırsan,
Nə nahaqdan yox köməyin.
Haqlı adam, haqsız adam,
Bə sənini nəyin var, nəyin?!

Nə ağ bayrağın yellənir,
Nə gəlir qanlı köynəyin.
Amalın yox, amacın yox,
Bə sənın nəyin var, nəyin?!

Yaşa dolmaq yaşamaqmı,
Yaşanıb tükənmiş adam?
Yaradandan utan barı,
Yuxuma söykənmiş adam!

GETSİN

Gəl sənə bir yalan uydurum, könül,
Adına aldanıb yaşa da getsin.
Ən böyük yalanmış doğru deyilən,
Doğruçu olmağı boşla da getsin.

Dosta yalan danış, yara yalan de,
Dağa dərə söylə, quşa ilan de.
Baxıb olmazlara: budu olan,- de,
Oxunu daşlara tuşla da getsin.

Təpil yarğanlara, çəkil çallara...
Boylan məzə kimi qeylü-qallara.
Çürük matahını bürü şallara,
Bəh-bəhnən alınsın, xoşa da getsin.

Nə gözəl toxunub fələyin toru? -
Adam özü qaçır ağzına doğru.
İçində quldurdu, çölündə oğru,
İçini-çölünü xışla da getsin.

Ömür deyiləni qılıqla, yanla,
Fanidə oyun qur cisimlə, canla.
Bir zaman qapına gerçək yalanla
Qoşa gəlmişdimi? – Qoşa da getsin!

NECƏSƏN

Mənim səndən uzaqlarda
Yamandı halım, necəsən?
Özgəsinə qismət olan
Cahı-cəlalım, necəsən?

Yalana döndü gerçəyim,
Ay gözəlim, ay göyçəyim.
Çəmənım, çölüm, çiçəyim,
Pətəyim, balım, necəsən?

Daşam yolun üstə bitən,
Nə sirdi anlamaz yetən.
Gözü, könlü dil-dil ötən,
Dilləri lalım, necəsən?

Zər-zibam, ləlim, gövhərim,
Yaqut-yəmən, simu-zərim,
Barmaqları bəxtəvərim,
Başı bəlalım, necəsən?

Üzün dönməz mənə sarı,
Yarı öz ömründən, yarı.
İbrahimin sitəmkarı,
Necəsən, zalım, necəsən?

NƏ GÜNAHIN YİYƏSİYDİM

Nə günahın yiyəsiydim,
Sallanıb çıxdın qarşıma?
Gəldin – gözümü, könlümü,
Küməmi yıxdın qarşıma.

Sən kiminsə halalısan,
Sənə belə baxmaq olmaz!
Göz qadağa qanmır, xanım,
Sənə evdən çıxmaq olmaz!

Belə də baxış olarmı?! –
Pah... obana-elinəcən!...
Davasan, qansan, xatasan,
Dırnağından telinəcən!

Xuda canalan yaradıb,
Ta sənə ad lazım deyil.
Valiyə deyək: - «Şəhərə
daha cəllad lazım deyil!»

Sən qisas yeri deyilsən,
Aralıqda batar qanım.
Bu dəfə mənə rəhm elə,
Allahı seversən, xanım!

YADINA DÜŞDÜM

Bu gün hardan doğdu belə? –
Gör kimin yadına düşdüm!
Şükür sənə, görk eləyən,
Görkümün yadına düşdüm!

Qoşuldum ağlar səsinə,
Çəkildim çağlar səsinə.
Səs verdi dağlar səsinə,-
Ərkimin yadına düşdüm!

Aldatdı şeytan şələsi,
Atdım məni sevən kəsi.
Hər gün məni lənətləsin,-
Hər kimin yadına düşdüm.

SƏFƏRƏ ÇIXMAĞIM GƏLİR

Səfərə çıxmağım gəlir,
Şəhərlərdən uzaqlara.
Çəkilmə dəreyə, dağa,
Qoşulam yalquzaqlara.

Bir mən olam – bir çəmənələr,
Bir də quşların oxusu.
Sərvaxt gecələr yaşayam
Gözlərimdə quş yuxusu.

Görəm nədi qaranlıqda
Meşələrin vahiməsi.
Gözümə adam dəyməyə,
Qulağıma adam səsi.

Yol gedəm – yorulub qalam
Çəhlimlərin yoxuşunda.
Dolu döyə – daldalanam
Palıdların koğuşunda.

Göydən ildırım şaqqıya,
Guruldaya gen dərələr.
Şimşəklər teylənib gəlib
Qayaları dindirələr.

Könlümü sözə kökləyə
Dağ çayının şırıltısı.
Bir misramı səksəndirə
Kəkliklərin pırıltısı.

Ürəyimi sıgallaya
Bulaqların zümzüməsi.
Qatarlanıb qaqqıldaşa
Başım üstə durna dəsi.

Dağlara bayatı çəkəm -
“Eləmi, dağlar...” deyibən.
Dağ olan öz balasını
Beləmi saxlar?- deyibən.

Ah, bu istəyə, arzuya
Yetişəm, noola, gün gələ.
Məni şəhərli eləyən
Tale, səni belə-belə...

BİLLƏM

«Mən ölsəm ağlayarsanmı»? ...

Sən ölsən, ağlamaq nədi?!-
Özümü öldürə billəm.
Dostu yandırıb, düşməni
Öluncə güldürə billəm.

Önündə qurub məhşəri,
Heyrətdə qoyub bəşəri,
Mənəm deyən aşıqləri
Tarixdən sildirə billəm.

Zəhər deyib şirin cana,
Bələnib qızıl-al qana,
Bir daha dövrü-dövrana
Eşq nədi – bildirə billəm!

DÜNYA DOLANMASI

*Şair dostum Ehtiram İlhamın
sorgusuna cavab*

Özü bir zulum azardı,
Adı - dünya dolanması.
Mən Məlikməmmədəm - «qa»dı,
«Qu»du dünya dolanması.

Damarda yürüyür qannan,
Qovğadadı ruhnan, kannan.
Dəryada balıq olannan
Sudu dünya dolanması.

Nə sağlıqdı, nə də solluq,
Qurtulan yoxdu biryolluq.
Axşam-sabah nəfsə qulluq –
Budu dünya dolanması.

BARIŞIR

Nə sirdi, bu xalq deyilən,
Susub, ünüynən barışır?
Yeddi yerə parçalanır,
Yeddi yönüynən barışır!

Odlara düşür, buzlayır,
Dərya içir, susuzlayır.
Yağı gönünü duzlayır,
Duzlu gönüynən barışır.

Qalan şey yalandı, yalan,
Bir sualdı mənə qalan:-
Kölənin küləsi olan
Hansı günüynən barışır?!

KÖHNƏ GÖZƏLLƏMƏ

Tanrım, bu gözəli sən yaradıbsan,
Nurdan yoğurubsan mah camalını.
Tullayar tacını ayaqlarına
Görsə dərgahında şah camalını.

Onu görənlərin gün deyil günü,-
Görürsən ərşdəki fəryadı, ünü...
Meh vurub oynadır qara zülfünü,-
Gah köksünü örtür, gah camalını.

Məni bu heyrətdə bir az da əylə,
Ahımı xəncər et, bağrımı teylə -
Qanımı qaşına vəsməlik eylə,
Bəzəsin çəkdiyim ah camalını.

YAZIQ

***O qəmli könlünü, müşkül halın
Bilməyən də yazıq, bilən də yazıq.
Aşıq Ələsgər***

Kəfinə giriftar, dərindən halı
Olmayan da yazıq, olan da yazıq.
Düşündüyün nəydi, daşındığın nə,
Bu xalqı bu günə salanda, yazıq?!

Nəfinin sahibi nəfsinə quldu,
Namusu payəndaz, qeyrəti çuldu.
Satılan insafdı, alınan puldu,-
Satan da yazıqdı, alan da yazıq.

Qaydadı: xan dinər – rəiyyət susar,
Qanla qazan asan bir gün qan qusar.
Dünənin «o»dursa, bu günün «bu»sa,-
Baban da yazıqdı, balan da yazıq.

Nahaq söylənilən haqqı kəsirsə,
«Daireyi-dövlət» dövrana sirsə,
Piri iblisdisə, iblisi pirsə,-
Doğru da yazıqdı, yalan da yazıq.

Bir dəva, bir dərman yox bu illətə,
Zillətə yaranan düşər zillətə.
Yazıq məmləkətdə yazıq millətə -
Ölən də yazıqdı, qalan da yazıq!

BİLDİM

Dünyanın ikicə rəngi varıymış,-
Bildim qara nədi, ağ nədi, bildim.
Balamın dilindən bir söz eşitdim,
Dağ üstən çəkilən dağ nədi, bildim.

“Yox”dan yola çıxdım, yol məni getdi,
Kəm məni kəsdirdi, bol məni getdi.
Mən saği getdikcə, sol məni getdi,
Axır ki, sol nədi, sağ nədi, bildim.

Doldu piyalələr, boşaldı camlar,
Sərxoş damağımı dəyişdi tamlar...
Qaranlıq könlümdə yandıqca şamlar
Ürəkdən əriyən yağ nədi, bildim.

Adlayıb dünyanın Hun hasarından
Qopdu şah millətim şah damarından...
Sındı məmləkətim sınırlarından,-
Çəpəri pozulan bağ nədi, bildim.

İbrahim İlyaslı, budurmu qanmaq?-
İşin-peşən oldu tutuşub yanmaq.
Haqqı buluncaymış fələyi danmaq,-
Bildim nahaq nədi, haqq nədi, bildim.

ƏMİ

"Əmi" deyər müraciət etdiyimiz

Aşıq Əli Quliyevə

Dərd yarı olardı dərd ola bilsə,
Biz çəkən nədisə hədərdi, əmi.
Qələmdən axanda qəm yığnağıdı,
Saza qaldıranda kədərdi, əmi.

«Dünya dolanması qatıb başları»,
Yar-yoldaş unudub yar-yoldaşları...
Könlükəsək-lərin, qəlbidaş-ların
Nə dərdi olacaq, nə dərdi, əmi?!

Necədi köksündə köz dolanmağın?
Getdi zəmanəsi yüz dolanmağın.
Halal yaşamağın, düz dolanmağın
Astarı üzündən betərdi, əmi.

Baş dırmaşdılar baş əzdirənlər,
Könül küsdürənlər, qəlb üzdürənlər.
Daha can ha deyil biz gəzdirənlər,
Eləcə düşməyə çəpərdi, əmi.

İbrahim İlyaslı - yollarda gözü,
Vurğunudu sənli söhbətin, sözün.
Oxu, bu qoşmaya qiymət qoy özün,
Adına bağladım – nətəridi, əmi?!

EŞQİNƏ

*Səhər verilişində Aşıq Əli Quliyev
saz çalırdı...*

Bu səhərlər bir qiyamət qopartdı,
Saz Əlinin, Əli sazın eşqinə.
Bu misralar kəlmə-kəlmə sinəmdə
Qatarlandı bu avazın eşqinə.

Zilə qalxdı – beçə pərdə sızladı,
Bəmə endi – barmaqları buzladı.
Şah pərdədə ərəb atlar tozladı,-
Mənzil kəsdi bu murazın eşqinə.

Qayıbdan bir nida qopdu: Paho...pah...
Bu dünyanın şahı qulmuş, qulu şah...
Elə sandım tüstülənir qul Əmrah
“Sərvi boylu Səlminaz”ın eşqinə.

ADAMI

Salam Allah salamıdı,
Almayan Allah adamı.
Yarəb, bu nişanda görmək
Zulumdu, vallah, adamı.

Mələyə məhşər qururlar,
“Var”ı «yox»larnan vururlar.
Haramıya uddururlar
Haqqından agah adamı.

Zəhərdən şirə çəkirlər,
Kafiri pirə çəkirlər.
Eynicə yerə çəkirlər
Gah şeytanı, gah adamı.

«Balabanda qandırır»lar,
Olmaza inandırırırlar...
Saflığına sındırırlar
Sularından saf adamı.

Bəndələrin nəyə duyub,-
Üləman iblisə uyub.
Yarəb, nə günlərə qoyub
Cənabi-tamah adamı?!

* * *

Qadam, sənə nə işim var? –
Mənim işim fələknəndi.
Yerin təkində iblisnən,
Göy üzündə mələknəndi.

Sizindi yer-göy arası,-
Abadanı, xarabası.
Qurun, dağıdın... sonrası
Şadaraynan, ələknəndi.

Düyün vurulmaz ilməknən,
YAZI pozulmaz silməknən.
Sənin azarın bilməknən,
Mənimki bilməməknəndi.

* * *

***Xalamoğlu, böyük şair Akif Səmədin
əziz xatirəsinə***

Mənim xalamoğlu doğru kişiydi,
Yalanlar öldürdü Akif Səmədi.
Adı tutulmağa layiq deyillər,
Filanlar öldürdü Akif Səmədi.

Qorxu olmaz dedi türkün qanında,
Qılıncək sıyırdı qələmi qından.
Millətin ruhunda, yurdun canında
Talanlar öldürdü Akif Səmədi.

Şuşaya dönərik dedi gün gələr,
Qəhr olar yağılar – qalxar süngülər.
Qaçqınlı, köçkünlü tinlər, döngələr,
Dalanlar öldürdü Akif Səmədi.

Şairlər tanıdı – yaramaz, yaltaq,
Könlündə darğalıq, boynunda xalta.
Həqiqət deyənin dilinə balta
Çalanlar öldürdü Akif Səmədi.

«Tülkülər bəy oldu, dərələr xəlvət»,
Sözünə qulp qoydu hər yırtıqsəbət.
Tələbədən rüşvət, əsgərdən rüşvət
Alanlar öldürdü Akif Səmədi.

Qalxdı yamacların görkək yerinə,
Sindi bərələrin hürkək yerinə.
Bənövşə-nərgizi türpək yerinə
Yolanlar öldürdü Akif Səmədi.

Bildi dünyalıqdı dünyanın varı,-
Yarı yolluları, yarı yolları.
Gəzdi bu dünyada olmayanları,
Olanlar öldürdü Akif Səmədi.

GƏL ÇIX

Sən məni görməyə daha tələsmə,
Mən sənin dərdindən öləndə gəl çıx.
Məni qoca tanı, özünü qarı,
«İş işdən keçibdi...» - biləndə gəl çıx.

Sanlı günlərimi sovurdu yellər,
Ağladı çeşmələr, apardı sellər.
Məskənim olanda səhrələr, çöllər,
Camaat arxamca güləndə gəl çıx.

Möcüzətək sıyrıl sehirdən, sirdən,
Gəlin köçən kimi bəzənib-bərtən.
Yanımda beyqafıl peyda ol birdən,
Əzrayılın hökmü əlində gəl çıx.

Aldandım allara tullər içində,
Yandım, kösöy oldum küllər içində.
Mənim güllərimdi güllər içində,-
Sarı bənövşələr telində gəl çıx.

Həmən İbrahiməm etibarımda -
Yoxum da sən oldun, sənsən varım da.
Özüm çağıracam son anlarımda,
O nida qeybdən gələndə, gəl çıx.

AY QƏRİB

Dostum Qərib Tələtoğluna

Məni belə duyan olmamışdı heç,
Gözüm çox arıflar görüb, ay Qərib.
Aşıqlərdən ötrü bağ becərmişəm,
Barını nadanlar dərib, ay Qərib.

Alp-ərənlər bilər ər qiymətini,
Kim pozar təzənin tər qiymətini?
Binədən belədi – zər qiymətini
Zər bilən zərgərlər verib, ay Qərib.

Nə xoşdu – yox özgə əlacım, çaram,
Bu sevda yolunda öluncə varam.
Çoxdan düzələrdi dünyaynan aram,
Araya iblislər girib, ay Qərib.

Mən kiməm o dinən ilahi qatda? -
Onluqdu bu qan da, qanlı büsat da.
Bir bülbül oxuyur köksümün altda,
Ahını sinəmə sərib, ay Qərib.

Özüm məəttələm qeylü-qalıma,
Nahaqq qovğasında haqq amalıma.
Sən elə kövrəldin mənim halıma,
Məni də kövrəltədin, Qərib, ay Qərib.

HƏR İŞİN GÖZƏLDİ...

Hər işin gözəldi sənin, ay gözəl,
Sən mənə zülmü də gözəl verirsən.
Açılır ovucun ağ zambaq kimi,
Həsrəti vüsaldan əzəl verirsən.

Özüyün özündən xəbərin yoxdu,
Bu boyda dünyaya sığışmır ədan.
Düzlərdə pələsəng olub qalmışam,
Dağdan səsin gəlir, dəryadan sədan.

Yollar bihuş olur sən yeriyəndə,
Qarşına yüyürür güllü cığırlar.
Quşlar budaqlardan, balıqlar sudan,
Çiçəklər çəməndən sənə baxırlar.

Qəddinə kəsənir sərv ağacları,
Dəli qızılgülün hirs qındadı.
Yerindən tərpədir ətrin daşları,
Yer üzü heyranlıq məqamındadı.

Belə ovsunlayan olmayıb məni,
Sehir qızı sehir, sirr qızı sirsən.
Öyrətmən yaradıb yaradan səni,-
Bəşərə gözəllik dərsi verirsən.

DİLNƏN DESƏM DİLİM YANAR

Sənnənəm, sözüm sənədi,
Qarayanızın göyçəyi.
On yeddimin on yeddisi,
On yeddi qızın göyçəyi.

Camalın ayın xətridi,
Ətrin ətirşah ətridi.
Sənin vəsfindən ötrüdü
Qələm-kağızın göyçəyi.

Görən məni dəli sanar,
Dərdimi əhli-hal qanar.
Dilnən desəm dilim yanar,-
Dillənsin sazın göyçəyi.

BİR SƏNSƏN KÖNLÜMDƏ...

Qəlbində yerim yox, köksündə necə?...

Qəlbimin başında qurulu taxtın,
Köksümün üstündə yerin bəllidi.
Bir sənsən könlümdə, bu gecə haqqı,
Bir də sənsizliyin sitəmləridi.

Payız yarpağıtək saralıb-sollam,
Üstümü almağa qarlı qış gələr.
Qanlı qismətimin qurbanı ollam,-
Bəlalı sevdalar mənə tuş gələr.

Sən də xoş gəlibsən, buyur başa keç,
Könül ovçusunun yeri başdadı.
Mənim kimi şikar görübsənmi heç?-
Mənim tək şikarın yeri başqadı.

Aman ver, söküldü canımın tabı,
Ruhumun qalası baxışlarında.
Mələk “günah”ı var, şeytan “savab”ı
Zalımın balası, baxışlarında.

Mən eşq əsiriyəm, gül sevdalısı,
Bircə bülbüllərə həsədim qalır.
Mən eşqə düşəndə canla düşürəm,
Çıxanda quruca cəsədim qalır.

Qəlbimin başında qurulu taxtın,
Köksümün üstündə yerin bəllidi..
Bir sənsən könlümdə, bu gecə haqqı,
Bir də sənsizliyin sitəmləridi.

SARI ÇİÇƏK

*Sarı çiçək, sarıma, çiçək,
Dərəllər – ağlayallar,
Sərəllər – ağlayallar!
Əmim oğludu, babım ha deyil,
Boynuma bağlayallar,
Verəllər – ağlayallar,
Görəllər – ağlayallar!...*
«İncə qımqımlar»ndan

İncədə bir gözəl ağlar, -
Sarı çiçək, sarıma, çiçək!..
Axşam ağlar, səhər ağlar, -
Sarı çiçək, sarıma, çiçək!..

O gözəli sevdliyindən
Ayırıb atarlar oda.
Gözlərindən enər dünya,
Dillərindən qopar nida: -
Sarı çiçək, sarıma, çiçək!..

Öz doğması qənim olar
O gözəlin sevdasına.
Gecələri qol qaldırır
Oynayar qəm havasına, -
Sarı çiçək, sarıma, çiçək!..

Dili dönməz qarğımağa
Düşmən olan doğmasını.
Sarı güllərə qarğıyar,
Öldürüb, saxlar yasını, -
Sarı çiçək, sarıma, çiçək!..

İncədə bir gözəl ağlar,
Qara baxtı – ağ yaylığı,
Ağ umudu – qara örpək:
“Mən yarımдан yarımadım,
Səni də heç yarıma, çiçək, -
Sarı çiçək, sarıma, çiçək!..”

NEYNƏYİRSƏN

Mənə də bir şeir yaz,- deyən xanma

Sinən sözə seyrangahdı,
Sözdə seyri neynəyirsən?
Bir işin canlar almaqdı,
Bundan qeyri neynəyirsən?

Durub bataqmı günaha -
Bu vəsfi-hal nədi daha?...
Astarı üzündən baha,-
Belə xeyri neynəyirsən?

Camalın eşq ayatıdı,
İbrahimin səyyadıdı.
Hər telin bir bayatıdı,-
Sən şeiri neynəyirsən?...

* * *

Örtülü saxlayaq gəl bu sevdanı,
Bu mübarək əzab örtülü qalsın.
Vüsal aramızda Quzğun dəryası,
Həs-rət aramızda körpüdü, qalsın.

Səsini duyanda zülüm çəkirəm,
Adın çəkiləndə odlanır içim.
Qınaqla sınağın sərhədindəyik,
Sən nəyi seçirsən, mən nəyi seçim?...

Bizim doğmamızın adı bəllidi,-
Hicranla qaynayıb-qarışaq gərək.
Əlacsıza bu da bir təsəllidi,
Başına dolanım, bərişaq gərək!

* * *

Zarafatyana

Soruşubsan – «Nə vaxt gəlim,
Bir axşamda, sabahda...»:
Bu nə sözdü, canım-gözüm,
Axşam da gəl, sabah da.

Gəl eləcə görüm səni,
Gözlərimə görün, get.
Həsrətindən od tutmuşam,
Alovuma bürün, get.

Fərqi yoxdur, ya günorta,
Ya axşam, ya sabah gəl.
Guya sənsiz bilirəmmi,
Axşam nədir, sabah nə?!

DƏYMƏSİN

Bizlik döy dünyanın ləli, gövhəri,
Bir Allah verdiyi cana dəyməsin.
Bir az əlimizin yuyular kiri,
Bir az qəlbimizin – ona dəyməsin.

Min yerə yozula-yozula gəlsin,
Səfləri pozula-pozula gəlsin.
Gələn xata-bala qızıla gəlsin,
Bir yüngülcə xata sana dəyməsin.

Odu baiskarı axan qanların,
Üzülən başların, çıxan canların.
Tullayaq ağzına qudurğanların,
Qudurmuşun ağzı qana dəyməsin.

Dağ çayları kimi coşub-daşarıq,
Dərələr adlarıq, dağlar aşarıq.
Baş-başa sevdalı anlar yaşarıq,
Tanrım o sevdalı ana dəyməsin.

Qazanc olan yerdə itgi olandı,-
Bir gün boşalanlar bir gün dolandı.
Var-dövlət adında nə var - yalandı,
Sənin doğrun mənəm – mana dəyməsin.

AVDI BABAMIZ

Aşıq Avdının 100 illik yubileyinə

«Bir gün durub çıxdı gülşən seyrinə»,-
Yaz ömrü yaşadı Avdı babamız.
İncə mətləblərdən incə söz açdı,-
Söz ömrü yaşadı Avdı babamız.

Ağır yığnaqları ağır apardı,
Həqiqət, təriqət sirrinə vardı.
Bir ömrün içinə yığıb-qabqardı,
Yüz ömrü yaşadı Avdı babamız.

Könlündə eşq dindi: «Məni yaz»- dedi.
Bu, haqdan izinsiz olammaz - dedi.
Sazı usta çaldı, sözü saz dedi,
Saz ömrü yaşadı Avdı babamız.

NƏVAİ MƏMMƏDOĞLUNA

Ay Nəvai, bilirsənmi,
Nədi mənim davam sənnən.
Dost-dostuyla nəfəs alar,-
Şəriklidi havam sənnən.

Bir ulu kökdən gəlmişik,
Bir ulusa söykənmişik.
Bir pərdədə köklənmişik,-
Bir çalınır nəvam sənnən.

Səncə dost sevənim kimdi?-
Gözün, könlün “sarı sim”di.
Bir Azər¹ də İbrahimdi,
Sonacanam, tova, sənnən.

¹ Azər – Nəvainin kiçik qardaşı

* * *

2010-cu il avqustun 2-də rəssam qardaşım Nəvai Məmmədoğlunun xeyirxahlığı sayəsində Gürcüstan-la Türkiyənin sərhədindəki “Sarp Sınır Kapısı”nı adlayıb ilk dəfə Türkiyə torpağına qədəm basdıq. Əsas hədəfimiz isə Ankarada Amt Qəbiri - böyük Atatürkü ziyarət etmək idi...

Bu duyğu nə duyğudu, bu hiss nə hissdı belə?-
Ayağım altda torpaq, başım üstə göy dindi.
Otlar, ağaclar, sular, quşlar gəldilər dilə,
Ulduzlardan qəlbimə bir topa işıq endi.

Nə zamandı bu nura, işığa yol gəlirdim,
Bir söz əzizlənirdi ürəyimdə - Türkiyə!
Tək səndə əlac bilib, ayağına gətirdim,
Böyük Turan dərdini kürəyimdə, Türkiyə!

Rizeni, Trabzonu, Ordu, Ünyeni aşdım,
Axır gəlib qovuşdum Atatürkün şəhrinə.
Burası Samsun, bəyim, dilim ağzıma sığmır,
Sözüm var “Bandırma”dan Qara dəniz
nəhrinə:

“Ehey... nəhrlər nəhri, hey... dəryalar dəryası,
Necə hökm eləyərlər gördünmü dağa, daşa:!
Burdan sahillərinə bəxtəvərlik yaşatdı

İbrahim İlyaslı

Mübarək qədəmiylə Mustafa Kamal Paşa.

Burdan səsləndi türkün yağıya savaşı andı,
Məmləkətə can dedi millətin sərkərdəsi.
Ürəklərdə intiqam ocağı alovlandı,-
Yaxdı cəbhə xəttini ərlərin od nəfəsi”...

“Ölüm-dirim” davası köməyə çatmayanda,
“Ölüm-ölüm” vuruşu başladı Çanaqqala!
Türkün top lüləsini tarixin sifətinə
Şəhidlik zirvəsindən tuşladı Çanaqqala!

Bu da arzumun adı - canım-gözüm Ankara!-
Alışan bəbəklərim çatdı öz istəyinə.
Nə zamandı göylərə dartınan barmaqlarım
Anıt Təpədə yetdi Tanrının ələyinə.

SƏNİ ALLADIRAM, MƏMMƏD İSMAYIL!

*Baş aç a bilmirik, nə sirsən belə,
Fəhləsən, kəndlisən, nazirsən belə...
Kimin çörəyini kəsirsən belə,
Kimi aldadırsan, a zəhm oğlu?*

Məmməd İsmayıl

Nə açıq qapıyam, nə sirrəm elə,
Fəhləyəm, kəndliyəm, nazirəm hələ.
Sənin çörəyini kəsirəm... Belə
Səni alladıram, Məmməd İsmayıl!

İlgımam - ha yüyür, çata bilməzsən,
Bir bölük balan var – ata bilməzsən.
Mənə bu gəlişlə bata bilməzsən,
Səni alladıram, Məmməd İsmayıl!

Yandan aldığımı yan gəzdirirəm,
Can alıb, canımda can gəzdirirəm.
Başımda bir çanaq qan gəzdirirəm,
Səni alladıram, Məmməd İsmayıl!

Küləklə gəlirəm, sellə gəlirəm,
Obayla gəlirəm, ellə gəlirəm.
Üstünə yalınca əllə gəlirəm,
Səni alladıram, Məmməd İsmayıl!

Dostu düşmənindən seçə bilmirsən,
Durulub axan var – içə bilmirsən.
Hardasa, kimdənsə keçə bilmirsən,
Səni alladıram, Məmməd İsmayıl!

Mən zülüm yarandım özüm-özümə,
Dərd dərdə söykəkdi, dözüm-dözümə.
Bax üzün-üzümə, gözün-gözümə,
Səni alladıram, Məmməd İsmayıl!

1989

ZƏLİMXAN YAQUBA

*50 illik yubileyində xalq şairi Zəlimxan Yaquba
bağışladığım qılıncı, ona qımından sıyrıb təqdim etdim.
Yubilyar qılıncı qımına qoymaqda xeyli çətinlik çəkdi və
çox sonralar bundan rahatsız olduğunu dedi mənə...*

Boşuna baş vermir dünyada heç nə,
O Gözəgörünməz, o Pünhan,- deyir.
Qılınc sıyrıldısa, demək qəsdı var,
Demək qəsdı varsa, qana-qan deyir.

Ulusı göynəyir ulu yurdların,
Qaçqındı, köçkündü kamanın, tarın.
Gözünə ağ damıb ağ umudların,
Şuşa: gələcəksən bə haçan,- deyir.

Gecələri ərşə çəkilir yuxum,-
Çöldə qurd ulayır, hava qan qoxur.
Başımın üstündə bir şəhid ruhu
Beləmi şirindi yəni can?- deyir.

Nə yırtılmaz oldu tarixin toru?-
Qara kösöv oldu ovcumun qoru...
Batmanqılınc xanın çatlayır goru,
Xankəndi hələ gör kimə xan deyir?!

Vaxta ki yağıya tutacaq dirə,-
Qını Qarabağda dönəcək pirə.
Ustad, öz sözünü mərə kafirə
Sıyrılmış qılınclar sonacan deyir!

DİLİNDƏDİ

“Dəlidən doğru xəbər” al,
Doğru dəli dilindədi.
“Can”ın ən kök qafiyəsi
“Qan”dı – zəli dilindədi.

Axşama qənim ağ şamdı,
Hər natamam bir tamamdı.
Dünya türlü bir hamamdı,
Suyu “ləli” dilindədi.

Nə gündədi adam, dərdiş,
Yarınmaqdan keçir hər iş.
Burdan buyruq verilməmiş
Orda “bəli” dilindədi.

DOSTA İSMARİŞ

Zarafatla

Dostum, sən deyəni nəzmə çəkirəm,
Bilməm doğrudumu, ya qələtdimi?
Dersən bir sevdalın həsrətindədi,-
Niyə gəlib-getmir, nabələddimi?

Qorxum budu – qəfil qırılar yollar,
Payızı yetişər, gül rəngi solar.
Bircə yol gözümə görünsə nolar,
“Ona zəhmət – mənə xəcalət”dimi?

Sevda yolçusuyam, budu qandığım,
Cığırıldı candan əziz sandığım.
Onun yaşadığı, mənim yandığım
Ömürdümü, yoxsa xəyalətdimi?

Hərdən düşünürəm, mat qalıram, mat,-
Ömürlə bu boyda olmaz zarafat...
Fələklə əlləşir cümlə-məxluqat,
Bizdə nədi, hələ cəhalətdimi?

İbrahimə olan zülümdü demək,-
Uzanan əl ola, kəsilən ətək...
“Abbas-Gülgəz” kimi, “Leyli-Məcnun”tək
Bu eşqin sonu da səfalətdimi?!

* * *

Sən canın, öz dediyindən
Özün bir şey qanırısanmı?
Mən cəhənnəm..., söz-gapından²
Heç özün utanırısanmı?

Hiylən gözündən oxunur,
Alnına yazılıb adın.
Səni nə «mahir» öyrədib
Ay bərəkallah... «ustad»ın.

Dilində şimşək oynayır,
Qəlbin qaranlıq quyudu.
Boynunda iblis zənciri,
Ağzında şeytan toyudu.

Sənin əlində heç nədi
Məni tutub hərifləmək:
Bir az düşmərimi söymək,
Bir az dostu tərifləmək...

Və vəssalam... istədiyini
Kağıza qol çəkdirib get.
Təki başımdan irədd ol,
Qəmişini çək, durub get!...

² Gap – söhbət

QULU AĞSƏSƏ

*«Ulduz» dərgisində ixtiyar sahiblərindən olan şair
dostum Qulu Ağsəs təkidlə «köhnə» şeirlərimi yox,
məhz yeni şeirlərimi çap üçün istədi.*

Köhnə qafiyədə haqladın məni,
Daha yoxdu sənə sözüm, ay Qulu.
Şeir deyilənin indi yanında
Qələmdən qaradı üzüm, ay Qulu.

O ilham deyilən pəri varıymış,
Nuhun əyyamından bəri varıymış.
Nə yaxşı dönməyə, geri varıymış,-
Yığışmır yollardan gözüm, ay Qulu.

Nə gülləm açılır, nə gülüm çəkir,
Nə bənim çağırır, nə zilim çəkir.
Təkcə mən bilirəm nə zülüm çəkir,
Küllərin altında közüm, ay Qulu.

Çox da ki dostumdu baş redaktorun,-
Çırpınır ağzında bir ipək torun.
Özünü də qoru, onu da qoru,
Allah dözümlə versin, dözümlə, ay Qulu.

Nə böyük matahdı jurnalında çap?
Bu ərək hardan gəlir? – Axtar özün tap.
Götür bir şəklimi «Ulduz»unda yap,
Şeir deyiləmmi özüm, ay Qulu?!

ŞAİR EKBER QOŞALIYA
(Türkiye türkcesinde)

Şimdilerde –
Sana yüz tutub,
şu misraları ismarladığımda
ömrün 46-cı senesindeyim,
arkadaş.
Zaten ömrümde
ne İstanbulda mehman olamadım,
ne Tebrizde müsafir.
Ne at sırtında
Altay dağlarını aşamadım,
ne de payi-piyada yortamadım
ucsuz-bucaksız
Kıpçak çölleri.
Fakat,
Palıd kendi yaprağını,
Yovşan kendi kokusunu
tanıdığı kadar tanıram
sınırsız Turan illerini.

* * *

Divanələr və dəlilərdir
bu məmləkətin
 ən bəxtəvər
 adamları.

Tənbəki,
 dərman və
 şərabdır
bu ölkədə
 ən gərəkli nemət.

Bir də
 dindən xəbərsiz
 mollalıqdı.

Bir də
üzlü üzüyolalıqdı.
Vəssalam!

- Tamammı, əfəndim?...

- Tamam... Tamam!

* * *

Şair Səlim Babullaogluna

İstənilən səfərə
qatarla çıxmağı
xoşlayıram.

Və
ürəyimcə olur
yanımda
tənişlardan
heç kimin
olmamağı...

Bəzən
adama
doğmaların
ögeyliyi qədər
ləzzət eləyir
qəribliyin doğmalığı...

* * *

Dan üzünün
sərçələrin civiltiləri qarışıq
mübarək mənzərəsi...
Səhərə yaxın
tamamlanmış bir şeirin
ağ varaqdan ucalan səsi...
Və bunların
nəşəsindən doğan
həyat eşqi,
yaşamaq həvəsi...
Bu ağrıdan da
belə qurtulduq,
kərəminə şükür, İlahi!-
Söz Yiyəsi...

QAZAXDI

Gənc aşiq dostum Niyaməddin məndən Qazağa şeir yazıb-yazmadığımı soruşdu. Bakı-Qazax qatarında bu şeiri qələmə aldım.

Nə kövrək mətləbə toxundun, oğul,
Oxu bu qoşmanı – adı «Qazax»dı.
Güvəncim-gümanım, andım-amanım,
Pirim-səcdəgahım, odu – Qazaxdı.

Şəhər tünlülkləri salanda bəndə,
Ruhum qanadlanır o doğma kəndə.
Dilim bala batır adı gələndə,-
Ağzımın balmisal dadı Qazaxdı.

Hanı yer üzündə o yurdun babı?-
Yerləri lələzar, göyləri abı.
Könlümün təpəri, canımın tabı,
İçimin alovu, odu Qazaxdı.

Qələmçə, Göyəzən, Avey – keşiyim,
Dəli Kür – yüyürüyüm, İncə - beşiyim.
Daha nə sorarsan, öyüm-eşiyim?-
Ruhumun yaddaşı-yadı Qazaxdı.

İbrahim əmini elədin çapar,
Durma, gəl şeirini Məzəmdən³ apar...
Dartınıb Gəncədən tərpəndi qatar,
Ürəyim atdandı – budu... Qazaxdı!

³ Məzəm –Niyaməddinin anadan olduğu kəndin adıdır.

AĞ GÜNLƏR EŞQİYLƏ YARANAN ŞƏHƏR

Sumqayıt şəhərinin 60 illik yubileyinə

Böyük arzusuydun böyük millətin,
Böyük talelərin şəhəri oldun.
Xəzərin qoynunda Azərbaycanın
Üzünə açılan səhəri oldun.

Həyatın özünə verdik imtahan,
Adınla gecəni gündüzə qatdıq.
Alın tərimizlə yoğruldu mayan,
Səni qarış-qarış qurub yaratdıq.

Yaşıl bağlar saldıq, ağ məhəllələr,
Zülmət gecələri çıraqban etdik.
Gündüz fəhlən olduq, axşam tələbən,
Halal haqqın ilə murada yetdik.

Doğma ağuşunda sevdik, sevildik,
Sevgilər yaşadıq sulardan təmiz.
Qubalı, qazaxlı, qəbələliydik,
Sumqayıtlı oldu körpələrimiz.

Ürəkdən, könüldən bağlandıq sənə,
Döndün qəlbimizdə sevgili yurda.
İgidlik görküdü, «Can Vətən!»- deyib,
Şəhid düşənlərin məzarı burda.

Qan-qada da gördük, qələbəlik də,
Şanlı tarixini yazdıq kitaba.
Bağçada şəninə şeirlər deyən
Qızlar nənə oldu, oğlanlar baba.

Ağ günlər gözləyir səni qarşıda,
Ağ günlər eşqiylə yaranan şəhər.
Bu dünya durduqca yaşa, sən yaşa,
Ey başdan ayağa gülüstan şəhər.

2009

QIFILBƏND

Arif olan, bu sorğuma cavab ver,
O nədi ki, dünya ona dar olu?
Hansı kəsdi - aləm ona düşməndi,
Ömrü boyu Allah ona yar olu?

Niyə dünya Süleymana qalmadı?
Nə havadı – heç bir aşiq çalmadı?
Nə meyvədi – şitilindən almadı,
Bar verəndə budağında nar olu?

O nədi ki, bir qoruyur, min döyür
Axşam-sabah şeytan minir, cin döyür?
Hansı dağdı – quzeyinə gün döyür,
Yayı, qışı güneyində qar olu?

O kimdi ki, ac olanda toxuydu?
O nədi ki, az olanda çoxuydu?
O nədi ki, var olanda yoxuydu,
O nədi ki, yox olanda var olu?

Yaradanın rüsxətinə güvəndim,
İbrahiməm, qıfılladım bu bəndi.
Nə vücuddu – həm özgədi, həm kəndi,
Həm bəqada, həm fənada sor,- olu?!

İbrahim İlyaslı
(Hacıyev İbrahim Musa oğlu)

e-mail: ibrahim_ilyasli@mail.ru

Yuxuma söykənmiş adam

*Müəllif bu kitabın nəşrində ona yardımçı olmuş
«Dərələyəz-M» mətbəəsinin direktoru
Mirfəzil Əliyevə təşəkkürünü bildirir.*

Mətbəənin direktoru:

Dizayner:

Korrektor:

Səhifələyişi:

Mirfəzil Əliyev

Ruhiyyə Məmmədova

Esmira Məmmədqızı

Vüsal Qəribova

Çapa imzalanmışdır: 10.05.2011

Kağız formatı: 70x100. Ofset çapı 1/32.

Fiziki ç.v. 2. Tirac: 1000.

*Kitab «Dərələyəz-M» mətbəəsinə təqdim
olunmuş hazır diapozitivlərdən çap edilmişdir.*

*Ünvan: Sumqayıt şəh., 13-jü mk/r, Niyazi küçəsi,
Poliqrafiya Mərkəzi .*

E-mail: dereleyez-bilik@rambler.ru

Tel.: (012) 408 39 51; (018) 656 50 42.